

СЯЛЯНСКАЯ

НИВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 га-
дзіны апрача свята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал.,
на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграўніцы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Замаскаваная калёнізацыя.

Ня глядзячы на пратэсты, як беларускага прадстаўніцтва ў Сейме, гэтак сама і самога сялянства на мясцох, калёнізацыя беларускіх зямель прышлымі польскімі элементамі ня спыняецца. Праўда, гэта калёнізацыя прыняла цяпер ужо іншы выгляд, яна ад аўнае і адкрытае перайшла на замаскаваную штучную, а гэтымі замаскаванымі спосабамі робіцца тая самая справа. Замаскаванасць новага спосабу калёнізацыі нашых зямель выяўляецца ў выкананні ўрадам „слаўнае“ „ўставы аб парцэляцыі і асадніцтве“.

Справа ў тым, што згодна з гэтай ўставай, абшарнікі забавязаны тую зямлю, якая перавышае ўстаноўленую ўставаю норму прадаць звольнае рукі. А калі гэтак, дык можа пры іншых варунках сялянскага дабрабыту, можна было-б скарыстаць з гэтага „дабрадзейства“, але-ж галіта беларускага селяніна не дае яму магчымасці зрабіць гэта. Нельга купіць зямлі, бо няма грошай плаціць абшарніку...

Згодна тае ўставы Зямельны Банк „дапамагае“ сялянству купіць зямлю. Дапамагае, але каму? — Толькі не Беларусам, бо для беларускага селяніна крэдытаў няма.

Ня думайце, што Банк проста так і адказаў: Ты Беларус, дык табе не належыць! Не, гэтага нідзе не здарылася!.. Але-ж тут дык і праяўляецца ўся штучнасць калёнізацыі, той калёнізацыі, якая праводзіцца цяпер. Справа ў тым, што самы „працэс“, як набыцця зямлі гэтак сама і здабыцця крэдыту, гэтак спрытна абгароджаны рожнымі фармулкамі і фармальнасцямі, што ніякія падходы беларускага селяніна не дадуць пажаданых рэзультатаў, бо польскія ўрадоўцы, камбінуючы гэтымі фармулкамі, заўсёды знойдуць спосаб заградыць доступ і адхіліць Беларуса ад крэдыту і... ад зямлі.

Устава аб парцэляцыі і асадніцтве як гэтакія, ніякае ролі ня іграе. Усё залежыць ад добрае ці злое волі земскага ўраду. Дык і прыходзіцца бачыць усюды і заўсёды толькі гэтую злую волю, а добрая воля, выяўляецца толькі — Палякам... Той, хто маніцца набыць зямлю за дапамогаю банку ці нават і за свае сродкі, павінен перш-на-перш падаць заяву павятоваму земскаму камісару, ну і прадставіць пры гэтым усё даныя. Сюды ўходзіць і лёальнасць, і грамадзянства, і вайсковасць, і яшчэ многа рожных драбнейшых рэчаў, якія даканоюць селяніна, змушаюць яго і пазбавяць зямелькі. Калі-ж з тысячы адзін перамога гэтыя бар'еркі і дапамога да права на пакупку зямлі, дык стане перад ім новая сыяна, у гэтым уся цяжкасць выяўляецца ў польскасці абшарніка. Ён

Новая правакацыя.

У нядзельным нумары абшарнічка-манархістычнага „Słowa“ K. Sm. жорстка і правакацыйна сёкануў па беларускай нацыянальна-радыкальнай прэсе. У сваім артыкуле аўтар дамагаецца ад пракурора самых жорсткіх і безапеляцыйных рэпрэсыяў адносна беларускае прэсы і выдае беларускіх аўгараў пад нож... Ён сіліцца стварыць падставу для рэпрэсыяў.

„Надходзіць ліквідацыя „Грамады“, гавора аўтар, здавалася-б, што „Сялянская Ніва“ мусіла-б толькі цешыцца з таго, што зьнікае заядлы і грозны ле праціўнік і канкурэнт, абмяжоўваючыся якім-колечы дыпламатычным і лёгкім пратэстам для захавання дэкарацыі, тымчасам, на перакор усялякай лёгцы на шпальтах гэтае часопісі распачынаецца гістарычная праграмадаўская кампанія, на толькі гвалтоўная ў сваіх пратэстах, што аж выклікае рад канфіскацый, уплывае яшчэ некалькі тыдняў, дык і спатыкаем новую „кветку“: заклік да збору грошы на рэч „палітычных праступнікаў“ (як кожнаму ведама ў 90 проц. камуністы!) і перасыланьня іх (грошаў) на рукі рэдакцыі“!

Дык вось чаго чакалі Палякі ад „Сял. Нівы“! Яны думалі што мы будзем радавацца ад таго, што яны душаць свабодную волю Беларускага Народу, будуючы гэтая свае думкі на гэтай палеміцы якая зьяўлялася на шпальтах беларускае сялянскае і грамадаўскае прэсы.

На падобны-ж нападкі „Dz. W.“ мы адказалі ў № 34 „Сял. Ніва“, што „На наш пагляд увесь Беларускі Народ, гэта — адна сям'я і калі мы ў сваім хатнім жыцці маем якія-колечы спрэчкі, дык гэта ня можа датыкаць эндэкаў“, а цяпер і абшарнікаў ды манархістых, мы спадзяёмся, што толькі палемікаю высьвятлім беларускія справы дасканальна і калі польскі ўрад забараніў адной старане легальна існаваць дык гэтым самым нанёс удар і другой, бо пазбавіў магчымасці крытыкаваць і абгаварыць ідэалёгію гэтай стараны.

Далей, у артыкуле „Słowa“ ёсць закіды, што „Сялянскі Саюз“ імкнецца наслядаваць і перахапіць ідэалёгію Грамады. Што можа быць наўней гэтага?..

Сялянскі Саюз перадусім мае праграму, а хто, як не ідэалёгія твораць праграму? Дый якое можа быць наслядаванне, калі праграма

гэткую цану запросе, што бедны селянін не здоляе даць задатку на т на адну дзесяціну. І ў канцы ўсіх гэтых канцоў, селянін апусьціць рукі, а тымчасам памаленьку прыяжджаюць выхадцы з над ды з-за Віслы — чыстакроўныя Палякі і забіраюць лёгка і проста „абячаную зямлю“. Ім хутка даецца і дапамога і крэдыт і права на пакупку. І вось гэтакім парадкам калёнізуюцца беларускія землі прышлымі элементамі з этнаграфічнае Польшчы прыносячы і ўліваючы атруту ў адносіны між двума народамі. Эканамічнае пытаньне — вось найважнейшы дзейнік, які кіруе сучасным жыццём, дык і ня дзіва калі, беларускі селянін з болью на сэрцы крыва глядзіць на таго прыблуду, які забірае ў яго з над носу — варштат яго працы, крыніцу срод-

Сял. Саюзу паводле сялянскае ідэалёгіі зьявілася раней чым праграма Грамады. Разыходжаньні паміж Сял. Саюзам і Грамадою выяўляліся ў тым, што Сял. Саюз ня веручы ў ніякую арыентацыю цвёрда стаіць на нацыянальным беларускім незалежніцкім грунце і ў гэтым бачыць адзіную магчымасць дабрабыту, а Грамада ня веручы ў палітычныя і творчыя сілы Беларускага Народу, бачыла выхад з сучаснага прыкрага і цяжкага палажэньня ў Злучаных Штатах Эўропы пры дапамозе з боку іншых. Лічычы гэта не рэальным і адкідаючы ўсякае лякайства, мы змагаліся з гэтай нявольніцкаю ідэалёгіяй Грамады.

І калі-б ня польскі ўрад, які перарваў нам гэтае ідэалёгічнае змаганьне, дык бязумоўна наша ідэалёгія з арыентацыяй на самых сябе перамагла-б, а тое, што кіраўнікі Грамады перажылі і адкінулі ўжо некалькі ідэалёгічных арыентацыяў давала нам надзею, што гэтая апошняя арыентацыя на „Злучаныя Штаты Эўропы“, таксама як і палянафільская зьнікла-бы і тагды настала-бы пара творчае працы над адбудоваю свайго жыцця сваімі ўласнымі сіламі. Мы цвёрда верым, што ніхто не дасць нам збаўленьня, гэта ўжо паказала мінуўшчына, аб гэтым сьведчыць гісторыя. Ніхто ня быў моцны чужою сілаю.

Мы змагаліся з Грамадою ідэалёгічна, адкідаючы фізічны спосаб барацьбы. Вось дзеля чаго памыліліся Палякі, калі чакалі ад нас прыхільнасці да ліквідацыі Грамады.

Мы ня даіміся нападкам на нас польскае прэсы і не баімося, аднак-жа лічым, што тая выступленні К. Sm., якія бачылі на шпальтах „Słowa“ зьяўляюцца правакацыяй, правакацыяй, якая імкнецца стварыць падставу для новых рэпрэсыяў. Лічым, што гэтакі спосаб змаганьня з ідэалёгіяй цэлага народу выяўляе некультурнасць і неэтычнасць абшарнічка-манархістычнага пісакі, якім у даным выпадку зьяўляецца К. Sm., бо ніводзен шануючы сябе грамадзянін ня стане займацца правакацыйнымі даносамі.

П. Нікель.

СЯЛЯНЕ І РАБОТНІКІ!

прысылайце афяры на палітычных вязняў.

каў для яго існаваньня. Гэткім чынам ствараецца ненармальнасць, паўстае незадаваленьне і забурэньні, паўстае барацьба, хоць пакуль-што глухая, але-ж вачавідная і заядлая...

Барацьба гэта будзе цягнуцца гадамі, але-ж не заціхне, пакуль будзе існаваць той стан рэчаў, які існуе цяпер, як сьстэма ўрадаваньня.

Хто выіграе ў гэтай барацьбе? Бязумоўна той за кім права і добрая воля. Разумеецца ня мёртвая літэра права, а тое вышэйшае права, ў сусьвеце, якое можа часамі ігнаравацца злою воляю чалавека, але ніколі ня будзе аканчальным пераможцаю.

Р. Булат.

Беларускі Коопэратыўны Банк.

Як мы ўжо паказвалі, 29 красавіка адбыўся ў Вільні гадавы агульны сход сяброў Беларускага Коопэратыўнага Банку. Цяпер жа хочам пазнаёміць нашых чытачоў з дзейнасцю адзінае беларускае крэдытнае ўстановы на ўсю тэрыторыю Заходняе Беларусі.

На 1-га студзеня 1926 году лічылася ўсяго толькі 38 сяброў Банку, але ў працягу 1926 году лічба сяброў шыбка расьце, і на 1-га студзеня 1927 году Банк мае ўжо 963 сяброў.

Характэрна, з каго складаюцца гэтыя сябры. Сярод іх — 874 сялян, 7 гандлёвых і прамысловых прадпрыемстваў, 7 дворных і прамысловых работнікаў, 64 працаўнікі дзяржаўных і грамадзкіх устаноў, ды 11 — іншых. Гэтак ясна, што Банк зьяўляецца перадусім сялянскай установай і абслугоуе інтарэсы сялянства.

Найвышэйшы крэдыт паасобным сябром у мінулым справаздаўчым годзе вызначаўся 800 злот., а працэнтная такса, згодна з урадавымі распараджэньнямі аб паніжэньні яе, з 24 гадавых памяншалася сьпярша да 18%, а пасьяла да 16%.

Усяго за год было выдана сябром Банку праз Цэнтралю і два аддзелы — Пінскі і Глыбоцкі — пазык на агульную суму 28.423 злот. 62 гр. і 20.636 амэрык. даляраў, з якіх аставалася нясплачаных на 1-га студзеня 1927 году 22.293 зл. 57 гр., ды 6.560 амэрык. даляраў. Апрача таго, пад залог рэчаў выданы 44 пазыкі на суму 1.165 даляраў, з якіх на 1-га студзеня с. г. аставалася нясплачаных 10 пазык на суму 264 дал.

Запратэставаных вэксалёў (несплачаных у пару) было на суму 2.016 даляраў. Частка была выкуплена пасьяла пратэсту, а ў партфэлі Банку асталася на 1.128 даляраў. Грошы па іх спаганяюцца праз судовых каморнікаў.

Паложана ў Банк грошы, як тэрміновыя ўклады, 4.583 даляры. На 1-га студзеня 1927 году — разам з унёсамі папярэдняга году — на гэтым рахунку аставалася 4.931 дал.

На бягучы рахунак было паложана ў працягу 1926 году 72.541 злотых і 8.895 даляраў. На 1-га студзеня с. г. на гэтым рахунку аставалася 16.702 злот. 72 гр. і 3.773 даляры.

Па тэрміновых укладах Банк налічаў і выплачваў 12 проц. гадавых, а па бягучых рахунках — 3 проц. Усяго за мінулы год было налічана і выплачана працэнтных грошы на тэрміновых укладах і бягучых рахунках 3.879 зл. 50 гр., атрымана зваротна і залічана на рахунак 49 зл. 50 гр., а сума нетто гэтых працэнтаў сьпісана на рахунак прыбыткаў і страт.

Банк знаходзіцца ў карэспандэнцкіх зносінах з Коопэратыўным Транзітным Банкам у Рызе, па загаду якога выканаў грашовых пераказаў з заграўніцы ў Польшчу на суму 10.989 даляраў.

Банк за выданы пазыкі ў працягу 1926 году атрымаў працэнтаў 19.069 злот. 82 гр., зьвернена 271 зл. 91 гр. З сумы нетто атрыманых проц. (18.797 зл. 91 гр.) адлічана на рахунак узятых за 1927 году працэнтаў 1.186 зл. 48 гр., а рэшта ў ліку 17.883 зл. 34 гр. пералічана, як прыбытак брутто, на рахунак прыбыткаў і страт.

Па рахунку бюджэтных выдаткаў (расходы на ўтрыманьне і апэрацыі Банку, ды інш.) было выдана за год 15.634 зл. 13 гр., зьвернена 1.410 зл. 98 гр., а рэшта сьпісана на рахунак прыбыткаў і страт.

Чысты прыбытак Банку за мінулы год выразіўся ў суме 1.054 зл. 31 гр. Згодна з прапзыцыяй Управы Банку, агульны сход паставіў ужыць гэтыя грошы гэтак: адлічыць у запасны капітал, згодна з § 40 статуту, 105 зл. 43 гр., а рэшту — 948 зл. 88 гр. — залічыць, як дэвідэнд (да падзелу) на паявы капітал.

Савецкая Беларусь.

Старшыня Рады Народных Камісараў Савецкай Беларусі ў Менску Адамовіч зьвольнены з займанай ім пасады. На яго месца назначаны Галалёв, прыхільнік Сталіна. Назначэньне гэта мае мэтай ўмацаваць на Савецкай Беларусі ўладу маскоўскага цэнтральнага ўраду і аслабіць незалежніцкія імкненьні Беларусаў, якія ўвесь час значна пашыраюцца. Гэтак прынамся пішуць замежныя газеты.

Вядомы беларускі паэтычны дзеяч і культурны працаўнік В. Ластоўскі, які да апошняга часу жыў у Літве, выехаў на сталае жыцьцё ў Менск. Перад гэтым апублікаваў адкрыты ліст у якім заклікае і ўсіх эмігрантаў вярнуцца на Бацькаўшчыну і працаваць на яе карысьць.

3 жыцьця пад Польшчай.

Добрыя гаспадары.

„Kurjer Poranny“ піша, што в-прэм'ер міністраў п. Бартэль і міністар унутраных справаў п. Складкоўскі энэргічна ўваляліся напраўляць элеватары, каб ссыпаць збожжа, якое мае быць закуплена і прывезена з заграўніцы. Аказалася, што слаўная тэза міністра земляробства п. Незабытоўскага, што дзяржава будзе мець карысьць ад дарагоўлі хлеба, дзеля чаго збожжа трэба вывозіць з краю — абанкрутавала, але нажалі пазна.

І праўда! цяпер прыдзецца, як гэта было ў 1925 годзе, плаціць удвая даражэй за прывознае збожжа. Як відаць, паводле слоў „Kurjera Porannego“, дык польскі ўрад багаты, але ня розумам. Дазволіў вывезці хлеб з дзяржавы, каб агаладзіць сваё грамадзянства, а цяпер агледзіўся, што зроблена дрэнна, ды яшчэ аж надта шкодна.

Запалкавая афэра.

Ёсьць у Польшчы саюз гаспадароў фабрык запалкаў, але як выясьнілася, дык гэтыя гаспадары зьяўляюцца толькі ўрадаўцамі швэдзкага фабрыканта Крыгера, якому належыць 95 проц. фабрычных акцыяў. Цяпер, калі ўрад на аснове маваполю на запалкі, хацеў гэтыя фабрыкі выкупіць, дык ужо нельга, бо Крыгер не... дазволіць.

Газеты выказваюць надзею, што ўрад знойдзе патрэбную энэргію, каб адхіліць Крыгера ад фабрыкаў, які зьяўляецца фактычным гаспадаром запалкавай вытворчасці, пад аховай фіговага лістка — саюзу гаспадароў фабрык запалкаў. І радзіць, на разрахунак з „гаспадарамі“ ўжыць артыкулаў карнага калексу.

Надужыцьце.

У Пазнані ў Д. О. К. VII дакавана вялікіх разьмераў надужыцьце на шкоду дзяржаўнага скарбу. А іменна, некалькі ўрадоўцаў прадалі на карысьць сваёй кішані вагон волава няведаным „купцам“. Як заўсёды гэта робіцца, улада распачала энэргічнае сьледзтва.

Барацьба з камуністамі.

У Варшаве пракурор ануліраваў камуністычны сьпісак кандыдатаў на радных у варшаўскую мэставую раду, дзеля таго, што заўважыў на тым сьпіску некалькі асобаў, якія судом пазбаўлены грамадзянскіх правоў. Калі проці гэтага запротэстуе Галоўная Выбарная Камісія, дык будзе распушчана. Гэтак моцна і ўпарта бароніць пан пракурор варшаўскую мэставую раду ад камуністаў!...

Савецка-нямецкі транзіт цераз Польшчу.

За тры месяцы бягучага году цераз Польшчу перавозка тавараў з Расеі да Немцаў і ад Немцаў у Расею выразілася ў гэтакіх даных: З Расеі ў Нямеччыну перавезена за гэты час 1.961.880 пуд., галоўным чынам жалеза, збожжа і яек, апошніх 81.120 пудоў.

З Нямеччыны ў Расею прывозіцца машыны і рожныя хімічныя вырабы.

Крывавыя партыйныя разрахункі.

У Варшаве ў часе прадвыбарнае агітацыі ў мэставую раду, праціўнікі пабілі незалежных сацыялістаў, з якіх 8 зьбіта лягчай, а 2-х амаль што няжывыя, ад сьмерці якіх выратавала Ратунковая дапамога.

Выбары ў Астралэнцы.

Пры выбарах у мэставую раду тут перамагла льявіца. Бурмістрам будзе кандыдат „Str. Chłopskiego“.

Месца Палякам у Афганістане.

Нядаўна прыехаў з Афганістану польскі падарожнік Язэп Патоцкі, які на паседжаньні ўсходняга Інстытуту зрабіў даклад аб чароўнасці Афганістану. Выхваляючы гэты малакультурны край, лектар намаляваў перспэктывы магчымага дабрабыту. Дык і праўда, навошта каленізаваць Беларускія землі, ці-ж ня лепей было-б рабіць гэта ў Афганістане?!

Да ведама беларускай вучнёўскай і студэнскай моладзі.

Віленскі Аддзел Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры гэтым даводзе да ведама беларускай вучнёўскай і студэнскай моладзі, што заявы на выезд у Амэрыку больш не прыймаюцца.

Урад Віл. Адз. Б. І. Г. і К.

Кракоўская афэра.

Кракоўскую афэру, якая выкрыта гэтымі днямі, польскія газеты называюць вялікаю. І праўда, адмовіць слушнасьці ў гэтым нельга. Гэтая афэра, паміма таго, што ахапляе шырокія прасторы тэрыторыі, яшчэ ўцягае вялікіх польскіх людзей. Справа ў тым, што сьледам за афэрыстамі, высокімі чынамі паліцыі, Бахрахам і Курнатоўскім, таксама выявілася, што і Шварц, камісар кракаўскае паліцыі — афэрыст.

У Варшаве выкрыта вялікая фабрыка фальшывых польскіх папяровых грошай і вось, ніткі гэтай справы цягнуцца з Варшавы на правіпную, а цераз польскія „маёвыя прасторы“ дацягнуліся яны да старога сталічнага места Кракава і да яе вартаўніка бясспечнасьці камісара паліцыі Шварца.

У Варшаве арыштавана тры майстры фальшаваньня грошай, а ў Кракаве аднаго „бясспечніка“ Шварца, які браў удзел у фальшаваньні грошай за часоў службы на высокім становішчы ў Варшаве.

У сувязі з гэтай новавыкрытаю афэраю справа Бахраха і Курнатоўскага лепей выясьніцца. І хто ведае, можа будучы новыя сэнсацыі! Вось ужо ў тых запраўды сэнсацыійных „вынаходках“ здольнасьці польскаму розуму нельга пярэчыць. Тут, дык ужо поўны рэкорд. Паліцэйскія камісары і шайкі розных фальшэршчыкаў ды зладзеяў — супрацоўнікі.

Надобныя здарэньні ў іншых старонках часам зьяўляюцца, але-ж толькі — адзіночынныя. У Польшчы мы бачым нейкія стыхійныя праявы.

Запраўды, у гэтым ёсьць нешта сымбалічнае для польскае дзяржаўнасці.

Красачка польска-франц. прыязні.

Жырардоўскія ткацкія фабрыкі знаходзяцца ў руках францускага консорцыюму. У склад гэтага консорцыюму ўходзіць некалькі Палякоў.

Ведама, як-жа не даверыцца консорцыюму, прадстаўніку саюзнае і мілае Францыі. Але-ж апэтыт капіталісты у ва ўсіх аднолькавы. Дык і Французы, таксама не паскупіліся на тое, каб, як валежыцца дзе можна ацяпаць Польшчу, як добрую прыяцельніцу.

Перадусім францускія капіталісты, прыяцелі Польшчы захапіўшы жырардоўскія ткацкія фабрыкі парупіліся зьнішчыць гэтыя фабрыкі, каб пазбавіць „страшнага“ канкурэнта і ачысьціць польскі рынак для францускіх ткацкіх выробаў.

Па прыяцельску гэта ім вельмі ўдалося, бо калі ў 1914 годзе на жырардоўскіх фабрыках працавала 8.451 работнік, дык у 1923 годзе ўжо працавала 6.020 работнікаў, а ў бягучым 1927 годзе там прадуе толькі 3.020 работнікаў. Гэтакім чынам Французы прыслужыліся прыяцельніцы Польшчы тым, што з жырардоўскіх ткацкіх фабрыкаў выкінулі на брук 5.000 работнікаў, якія цяпер бадзюцца без заняткаў.

Як відаць з усяе справы, дык і гэтыя 3.000 работнікаў замест таго, каб вытвараць новыя вырабы, абрабляе францускія поўфабрыкаты, або проста займаецца тым, што да францускіх вырабаў прырабляюць жырардоўскія этыкеты і пущаюць на рынак, як жырардоўскую прадукцыю.

Гэтую камбінацыю францускі консорцыюм гэтак выправаваў, што цяпер мае ледзь 95 тысяч акцыяў, а 240 тысяч акцыяў прадана на бруксельскай біржы ў Бэльгіі; гэтак піша „Głos Prawdy“. Дык знача, нават тыя даходы, якія дадуць гэтыя 3000 работнікаў на жырардоўскіх фабрыках уцякуць за граніцы Польшчы. Усе гэта стварылася на добрай волі польскіх урадаў. Характэрна толькі тое, што гэтыя зьявішча бярэ пачатак ад тых часоў, калі марш. Пілсудскі быў начальнікам польскае Рэчыпаспалітае.

Што дзеецца ў сьвеце?

У Кітайскім катле.

Варожыя між сабой арміі Чанг-Тсо-Ліна і Чанг-Кай-Шэка паміж сабою барацьбу прыпынілі, а пакіравалі свае сілы на Ханькоў, дзе сядзіць бальшавіцкі кітайскі ўрад. Проті гэтага нажыму бальшавікі не ўстаялі і мусяць адступіць. Калі ня зьменіцца што-колечы ў падзых, дык прыдзецца кітайскім бальшавікам вельмі дрэнна. Магчыма, што іх армію зьліквідуць.

Чанг-Тсо-Лін вядзе наступленьне на Ханькоў з паўночы ад Пэкіну, Чанг-Кай-Шэк з усходу, ад Нанкіну.

Пасьля ліквідацыі кітайскай бальшавіцкай арміі (калі гэта здарыцца), дык магчыма, што між Чанг-Тсо-Лінам і Чанг-Кай-Шэкам наступіць згода, але-ж... гэта тагды стане рэальным

фактам, калі інтарэсы Англіі і Японіі здуцца, якія за сьпінамі розных маршалкаў робяць у Кітаі вайсковыя авантуры абы аслабіць кітайскі народ ды паназаць над ім і вызыскаваць.

Францыя.

Францускія лётнікі Нюжэсэсэр і Клэсі на самалёце задумалі пераляцець Антыятыцкі акіян. Яны выдзілі з Парыжа і маніліся спусьціцца ў Нью-Ёрку, дзе адным мільёнэрам значага багатага нагорода таму, хто зробіць гэты вялікі паветраны рэйд.

Але-ж ужо некалькі дзён мінула з таго часу, калі павінен быў францускі самалёт быць у Нью-Ёрку і вось, няведама дзеся якіх прычынаў самалёт на месца прызначэньня не зьявіўся. Восьць думкі, што самалёт упаў у мора. Яго шукаюць францускія, ангельскія, нямецкія і амэрыканскія караблі, але ўсё неяк без рэзультату.

Пераляцець пераз Антыятыцкі акіян маюць амэрыканскія лётчыкі Чэмберлен і Бэртран. Цяпер яны чакаюць рэзультатаў Нюжэсэсэраўскага палёгу.

Англія.

На другі нешта дзень пасля сьвяткаваньня першамайскага работніцкага сьвята ангельскі парлямэнт прыступіў да разгляду, а пераз некалькі дзён і прыняў урадавы праект аб работніцкіх правах. Гэты закон вельмі срашэна ўрэзаў правы ангельскіх работнікаў, гэтак напрыклад забаронена салідарная забастоўка. Гэта знача, калі работнікі адной якой-колі галіны прамысловасьці ці прадпрыемства забастуюць, дык работнікі другога галіны прамысловасьці або прадпрыемства ня маюць права салідарызавацца з імі, каб зрабіць агульна забастоўкаю мацнейшы націск на працадаўцаў. Гэтым законам правы ангельскага работніка значна больш абмежаваны, чым яны былі да вайны. Гэтак вось, дзякуючы сваёй пасьўнасьці трацяць работнікі папярэднія свае заваяваньні.

Англо-савецкія адносіны.

Ангельскі ўрад запалозрыў у камуністычнай прапагандзе савецкае гандлёвае прадстаўніцтва ў Лёндане і з гэтай мэтай заняў тую будынку, дзе яно месцілася, пры гэтым робячы рэвізію.

Як падаюць газэты, дык у савецкім гандлёвым прадпрыемстве ў Лёндане знойдзена многа дакумантаў, якія кампрамітуюць яго, а нават знойдзена і аружжа. Савецкія-ж газэты

пішуць, што знойдзены толькі моделі аружжа, закупленыя ў 1923 годзе ў адной ангельскай фірмы, на трымацьне якіх ёсьць дазвол ангельскае ўладу.

У сувязі з тым думаецца, што паміж Саветамі і Англіяй наступіць дыплёматычныя спрэчкі, а пераз гэта перарвуцца між гэтымі ўрадамі ўсякія зносіны.

Італія.

У Італіі ўжо некалькі гадоў пануюць фашысты. Гэта палітычная партыя, якая захапіла ўладу і цяпер гэтак кіруе дзяржаваю пад дыктатарствам Мусаліні, як ёй падабаецца. За час свайго панаваньня, паступова фашысты касуюць вольнасьці італьянскіх шырокіх масаў. У адзін час з ангельскім урадам, першымі днямі траўня, фашысты абвясцілі гэтак званую „Канстытуцыйную працу“. Гэтая „Канстытуцыйная праца“ далком падпарадкуе работнікаў ураду, касуючы работніцкія правы.

Ад гэтага чыну італьянскага ўраду проста захопліваюцца польскія эндыкі. Па іх думцы і польскі ўрад павінен выдаць гэтакі самы фашыстаўскі закон аб працы, бо быццам польскія работнікі замнога маюць вольнасьцей. Прыходзіцца дзівіцца, як гэта магчыма? Над жывымі людзьмі, якія займаюць сваю лічбаю значную частку жыхарства, нейкая фашыстаўская банда робіць тое, што ёй падабаецца!...

Швайцарыя.

У Жэневе адбываецца сусьветная гаспадарчая канфэрэнцыя, у якой бяруць удзел нешта болей як 40 дзяржаваў у тым ліку і Саветы. Да гэтых часоў з самага 4 г. траўня гаспадарчая канфэрэнцыя нічога цэлытэнага не апрацавала. Увесь час льецца ракою гутарка, кідаюцца пачкамі рожныя праекты і... толькі. Характэрна, што гэтую канфэрэнцыю газэты называюць „сусьветным гаспадарчым парлямэнтам“, але-ж характэрней яшчэ тое, што гэты парлямэнт пасля некалькіднёвае працы прыйшоў да перакананьня, што Эўропа ня можа вярнуцца да перадваеннага палажэньня. Быццам, каб зафіксаваць гаспадарчае банкруцтва Эўропы, зьехаліся прадстаўнікі дзяржаваў з усяе нашае плянэты!... Аб аканчальных выніках канфэрэнцыі падамо ў наступных нумарах.

Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайся выпісаць сваю газэту „Сялянскую Ніву“.

Маленькі фэльетон.

КАШМАРЫ.

Антошка Спрытны—завадыр аднае палітычнае групы—перад сном доўга мучыўся, але нарэшце заснуў... І раптам сярод ночы—ні з таго ні з сьга—неяк уздрыгнуў і... праснуўся. Вось быццам нехта ўзяў яго ўсяго, ды і страданаў... Абліўся халодным потам, а сэрца б'ецца, б'ецца—ледзь дыхаў...

— А каб яго! каб яго! — прамарматаў — Ізноў кашмары пачынаюцца!... І прыпадняўся... Зірнуў — ноч яшчэ... І калі крыху аддыхаўся і зьбіраўся ўжо перавярнуцца на іншы бок, як раптам рукою намацаў, што нешта побач ляжыць...

— Што гэта?!... Сон, ці што?! — перацужана здзівіўся...

Ушчынуў сьбе за нос — не! ня сплю?!... Ізноў намацаў — ляжыць?!... і нават заварушыўся...

— Далібог вар'яцею?! — падумаў і ўвесь задрыжэў...

— Не, браток! не вар'яцееш — адказаў нечыёс голас, але голас быў на гетулкі знаёмы, быццам ягоны ўласны, што Антошка Спрытны, як быў, саскочыў ложка і хутчэй запаліў электрычнасьць... Лямпачка заміргала, і пакой асьвятліўся... Бледны, з выпучанымі вачыма прыглядаўся Антошка ў жаху да ложка...

А тамака сядзеў — а Божачка ты мой! Дык гэта-ж ён сам?! Далібог ён сам — Антошка Спрытны! — вось сядзіць на ложку і да яго прыглядаецца... Твар толькі нейкі асьнейшы, ды вочкі ня бегаюць, а глядзяць сабе аткрыта, чэсна — быццам яшчэ нікога не прадаў і сумленьне маюць чыстае... Зусім двайнік мой!...

— Але, але, браток, гэта я... двайнік твой — адказаў на ягоныя думкі голас з ложка — але ты ня пужайся — ня ляяцца і ня біцца я прыйшоў!...

— Ну, дзякуй і за гэта! — падумаў Антошка — а то апошні час толькі гэтага і чакаю... Ну што табе трэба?! — ужо больш супакойным голасам спытаўся ён...

Двайнік сумна паглядзеў на яго і заківаў галавою — быццам гаворачы: і што-ж ты нарабіў Антошка?!...

— Ну чаго-ж ты маўчыш?! Кажы канальля?! — ня вытрымаў і перайшоў на свой звычайны тон Антошка...

Двайнік уздыхнуў і сьлёзы паказаліся на вачох...

— Антошка, Антоні! Дарагі брат мой! — пачаў ён — Навошта-ж ляяцца?!... Мы-ж адны, і я бачу цябе наскресь... дык будзь-жа ты шчырым, ну хоць са мной — тваім двайніком...

— А-а! Наскрось бачыш?!... У душу заглядаеш?!... Распракавальля?!... Дэфэнзывай займаешся?!...

Двайніка, як адкінула назад... Выпраставаў рукі, быццам адхіваў ад сьбе гэныя Антошкіны сказы...

— Ціха, ціха! Маўчы, — зашптаў ён і ўвесь затросься — апамятайся, браток мой! Загляні ў сваю душу і прабудзі сваё сумленьне! Паглядзі — які ты быў, які стаў і хто ёсьць ля цябе...

Антошка задрыжэў... Вочы забегалі і заблішчэлі — быццам іскры нейкія пасьпаліся... І са сьціснутымі зубамі і кулакамі здавалася вось, вось зараз кінецца на няпрошанага госьця і гатова было ўжо здарыцца нешта страшэнае, але зірнуўшы на двайніка Антошка неяк затрымаўся і быццам застыў...

Двайнік стаяў ува весь свой рост—супакойны і халодны... І толькі з вочаў яго ўсё больш і больш выходзілі нейкія праменьні і Антошка адчуваў, як яны прапалалі яго ўсяго і як-бы дротам якім аблутвалі — ня мог ні дыхнуць, ні парушыцца...

— Антон! — пачуўся голас двайніка — Кінь свае замеры братабойчы і прашу цябе, брат мой, паглядзім мы, хоць раз у жыцьці шчыра адзіна аднаму ў вочы...

І яны паглядзелі—проста, адкрыта і шчыра... І зьмірыўся неяк Антошка... усупакойўся... Што ён убачыў у вачох двайніка — ці сваю цяперашнюю бруднаю душу, ці сваё прошлае нядаўняшняе, калі ён быў яшчэ паважаным усімі павадзіром адраджэнскага беларускага руху, ці можа што іншае — але сьлёзы ракой ліліся праз пальцы, ён усхліпліваў на ўвесь пакой!...

— Плач, плач, браток!... Калаці сьбе ў грудзі, ачышчайся!... Шмат сьмяцэцца маеш на душы... — прагаварыў двайнік...

Але Антошка толькі ўсхліпліваў...

НАВІНЫ.

— **Справа арыштаваных паслоў.** Ад часу арыштаў беларускіх паслоў і дзеячоў прайшло ўжо 3 месяцы, а дагэтуль нічога ня чутна аб заканчэньні судовага сьледства. Калі прыпомнім, дык у сваім часе, польская прэса пацяшала ўсіх, што найбольш за 2 месяцы арыштаваньня грамадаўцы атрымаюць акты абвінавачаньня.

Тымчасам ужо 3 месяцы прайшло і дагэтуль ніводзён з арыштаваных не атрымаў акту абвінавачаньня. Гэтым фактам пацьвярджаецца агульна прынятая сыстэма як найдаўжэй трымаць у вастрогах арыштаваных да разгляду справы.

Трэба ведаць, што арыштаваньня паслы перавезены аж у Вронкі ў Пазнаншчыну, дзе пазбаўлены дапамогі з рук іхніх сям'яў, бо дарога ў Вронкі задалёкая, ды апрача таго, калі хто наш і прыязджае адведаць арыштаваных, то яму не дазваляюць бачыцца з імі.

У сувязі з усім гэтым трэба, каб Беларускае Пасольскі Клюб, як толькі будзе адчынена Соймавая сэсія, падаў інтэрпэляцыю ў справе прысьпяшэньня судовае расправы.

— Вечар беларускай песні і паэзіі.

15 г. траўня ў Інстытуце Гаспадаркі і Культурны адбыўся вечар Беларускай Песні і Паэзіі. Сабралася шмат публікі; апрача Беларусаў ад польскага грамадзянства былі такія выдатныя асобы, як праф. М. Зьдзехоўскі і праф. Уладчыка.

Хор пад кіраўніцтвам п. А. Стэповіча пя-яў шмат беларускіх песняў. Некалькі намяроў выпаўніла солё вядомая сьпявачка Сасноўская, сярод якіх дзьве песні кампазыцыі сэнатара Багдановіча.

Дэкламавалі вершы як Янікі Купалы, гэтак сама і маладых беларускіх паэтаў Н. Арсеньневай і інш.

Добрае ўражэньне зрабіла дэкламацыя сьмлым маладым паэтам М. Васільком свайго верша „Мая песня“.

З пасярод беларускіх парлямэнцкіх прадстаўнікоў былі прысутнымі пасол кс. Станкевіч, сэн. Багдановіч і пасол Ярэміч.

— **Парабоўскія справы.** 14 г. траўня закончыла сваю працу Раз'ёмчая Камісія пакліканая да працы Міністрам Працы і Грамадзкай Апекі ў мэтах устанавленьня варункаў працы і платы ў земляробстве на тэрыторыі віленскага ваяводзтва, выключаючы Ашмянскі павет. На агул аплаты парабоўскае працы асталася

— Усе цябе, бядака, пакінулі... Адзін застаўся — цягнуў далей двайнік...

Антошка падняў галаву...

— Гэта я іх пакінуў...

— Ага, ага... гэта ты сам з імі палаўся... Гэта ты сам адхінуў ад сьбе ўсіх сваіх бліжэйшых другаў і прыцэлеў...

— Годзі!.. маўчы ужо... не дзяры мае большкі душэўныя... Ня ведаеш ты нічога!..

— А дзе-ж твае другі і супрацоўнікі Менскія?!... А Парыскія, а Варшаўскія, а Віленскія?!...

— Годзі!.. Ня муч мяне! — застагнаў Антошка...

— А хто лянку распачаў газэтную? Хто расправалзіў сваю сьмярдзячоўшчыну беларускую?!...

— Годзі!.. Маўчы ўжо... бо ня вытрымаю!..

— А біць каго пачалі?!...

— Годзі! — ускочыў Антошка — Канальля прадажны!... Вов!!!...

І ўнеспадзеўку, як мага, накінуўся на двайніка, і пачалася барацьба не на жыцьцё, а на сьмерць... Абодва біліся і качаліся — то па ложку, то па падлозе... То двайнік перамагаў і тагды Антошка ізноў плакаў, мучыўся і страдаў... То Антошка перамагаў і ізноў чуліся ляяньні, спрэчкі... І раптам пачуў Антошка, як нешта яго, быццам усяго апаліла, а рука двайніка пралезла ў самое нутро і пачала нешта шукаць і капацца... ён біўся, вырываўся...

— А-а! знайшоў такі! — ускрыкнуў двайнік, трымаючы ў руках нешта чорнае і сьмярдзячае...

— Аі!... Душа гэта мая! Душа мая!... Адавай маю душу?!... — закрычаў не сваім голасам Антошка і рынуўся на двайніка...

— А душа гэта твая?!... Дык на-жа?! — і размахнуўся двайнік пляснуў Антошкінай душой аб падлогу...

Раздаўся трэск — быццам пярун ударыў...

— А-а! Ах!... — ускрыкнуў Антошка і... праснуўся...

— А бадай яго! Ізноў кашмар! — прамарматаў ён, выпіраючы пот...

Стары Хасень.

амаль што бяз перамены. Толькі трохі павялічан вымер зямлі, які даецца парабку на яго карыстаньне ў рахунак платы за працу.

Жаданні парабкоў аб павышэньні заробаткаў наагул, Камісія не задаволіла, бо палічыла, што парабкі атрымоўваючы плату ў натуре, г. э. збожам і іншымі прадуктамі земляробства не адчуваюць дарагоўлі ці няўроды.

— **Канфіскаты.** № 11 беларускай газеты „Наша Праўда“ ад 14 г. траўня канфіскаваны па загаду камісара ўраду на м. Вільню за верш: „Відзеж у вастрозе“.

— **Зацьверджаньне Камісара.** П. Фалеўскі зацьверджаны адноснымі ўладамі на становішчы Камісару ўраду м. Вільні.

— **Прычыны сьцюжы.** Прычыны сьцюжы зьяўляецца тое, што на Паўночным акіяне растаяў лёд, дык ад гэтага паўстаўшая сьцюжа ахаладзіла вялікі абшар зямлі. У некаторых мясцовасьцях было 1 градус марозу.

Хутка павінна гэтая сьцюжа скончыцца.

Зьменатычнікі.

Незавісьць і злосьць, якая апанавала ў апошнія часы вядомага дзеяча Антоныя Луцкевіча на ўсіх тых, што ня ідуць пад яго зьменатычніцкую каманду, пасунулася так далёка, што ён, нападаючы на незалежніцкую запраўды сьляжскую газету „Сялянскую Ніву“, пачаў сам сябе сьцэбаць. У адным з апошніх нумараў „Наша Праўда“ перадрукавала з Паўлюкевічаўскага „Бел. Слова“ і абшарніцкага „Słowa“ пісьмо Л. Міцькі такога зьместу:

„Паважаны Пале Рэдактару! Веліва прашу зьмясьціць гэтыя некалькі слоў. Дзея таго, што Сялянскі Саюз кіраваны пасламі Ярэмічам і Рагуляй, апошнімі часамі стараецца насцьледаваць як праграму, так і тактыку Грамады, што зрабіла гэгудзькі шкоды і няшчасьцяў Беларускаму Народу, я ніжэйпапісаны не жадаючы мець нічога супольнага з палітычным кірункам, які свае сілы маюць будаваць на незавісьці і клясамым змаганьні—гэтым заяўляю, што выступаю з Сялянскага Саюзу. — Люцян Міцько, былы рэдактар „Сялянскае Нівы“.

Разам з гэтым „Наша Праўда“ робіць розныя злосьныя вывады проці „Сял. Нівы“. Каб зразумець беспадстаўнасць іх, трэба высьвясці наступнае:

Л. Міцька трапіў у беларускае жыцьцё дзякуючы нікому іншаму, як б. Грамадзе. Пазвалі мы яго, як сакрэтара Клубу Беларускае Работніцка-Сялянскае Грамады. Праз нейкі час Л. Міцька пакінуў сваю высокую пасаду тлумачыцца тым, што яму было там душна, бо ён не пагадзіўся з тактыкай Грамады. Некалькі месяцаў б. сакрэтара грамадоўскага клубу быў безработным і жыў вымаліваючы ад іншых безаваротныя пазыкі. Здаецца, на т меў нейдзё нейкую кароткатэрміновую працу і пасля ізноў хадзіў па віленскім бруку галодны і абдзёрты. У сувязі з такім цяжкім ягоным палажэньнем Саюз прыняў яго на адказнага рэдактара „Сял. Нівы“. Надыходзяць арышты Грамадоўцаў, проці чаго „Сял. Ніва“ пачала пратэставаць. Гэтыя пратэсты не падабаюцца ўладам і затым канфіскауюць яны № 7 і 8 „Сял. Нівы“. У страху перад вялікаю адказнасьцю адказны рэдактар Л. Міцька зракаецца рэдактарства.

Праходзе пара месяцаў і па загаду суд. сьледавацеля арыштоўваюць Міцьку за канфіскаваныя нумары „С. Н.“ і садзяць на Лукішкі. А пасля на аснове новага паказаньня сьведкаў зьвальняюць з Лукішак пад нагляд паліцыі. Вышаўшы з вастрогу Міцька выглядаваў да таго зьвэрзаваны, што на кожнага рабіў уражаньне зусім душоў хворага чалавека. У гэтакім стане ягонага здароўя пад'ехаў да яго вядомы сваёй разбураючай дэфэніўнай працай Паўлюкевіч і запэўніў яго, што, калі ён напіша ў ягоную і ў абшарніцкую газету адкрыты ліст, якім будзе шкаляваць Сялянскі Саюз, прыпісваючы яму няіснуючую грамадоўскую тактыку, гэтым спосабам ён звольніцца ад судовае адказнасьці. Гэты аргумент ды яшчэ паўлюкевічэўскі прытулак пераканалі хворага чалавека і вось ён і напісаў пад дыктоўку Паўлюкевіча пісьмо патрэбнае дэфэніўнае.

З усяго гэтага бачым, якую вартасць мае такое пісьмо, аднак пан Антоні Луцкевіч захацеў у сваёй прэсе выкарыстаць яго, як аргумент проці Сял. Сяюзу. Але гэта яму не ўдалося, бо якраз Л. Міцька пашоў сьлядамі свайго вучыцеля Луцкевіча, ад якога вучыўся будучы сакрэтара Грамады.

Абодва скампрамітавалі сябе да шчэнтэ ў вачох беларускага грамадзянства сваім праданым зьменататчыцтвам.

Ад Рэдакцыі. Л. Міцько сябрам Сялянскага Саюзу ніколі ня быў, а дзея гэтага, яго пісьмо аб выхадзе з сябраў Сялянскага Саюзу не адпавядае праўдзе.

Да нас пішуць.

Як яны багацеюць.

(З Белавезжы).

Працую я ў пушчы два гады і ніяк не магу зарабіць грошы каб прыкупіць сабе замлі, хоць у нас яе павы і прадаюць па 50—100 злотых за дзесяціну. А набыць зямелькі трэба, тагды можа можна было б зажыць багацей і не хадзіць гэтак пільна на заробаткі ў пушчу. Працую ў пушчы, гляджу і дзіўлюся, як той, які прымае ад мяне працу, які за гэта называецца брокерам, ходзіць чысьценка, выглядае гладзенька і праз два месяцы можа купіць вэльсінг і раз'язджае вечарком, а як толькі прыехаў дык ня мог распазнаць дуба ад ясеня, а сасны ад ёлікі?! Здаецца тут і гэтак, што гэны самы брокер на нейкім часе брокераваньня ўжо зробіцца прамыслоўцам, возьме дзелянку лесу і ўжо ад сябе эксплёатуе. Глядзіш нажыве хутка і аўтамабіль!..

І доўга гэтак я давіўся, аж-но здарылася такі, што навяло мяне на розум. Прарабіў я ў лесе нешта два тыдні і пайшоў у кантору каб атрымаць грошы. Але касір кажа, што цяпер няма грошай. Пытаюся, калі прыецьці? Радзіць зусім не хадзіць, бо як будучь грошы, дык брокер прынесе ў лес. Да канторы далёка, дык і добра, што гэтак.

Прайшло нейкі тыдзень, і праўды, калі я запытаўся ў брокера аб грошах, дык і адказаў мне, што ёсьць. А калі ёсьць дык і выплаціў, але даў мне ўсяго 54 злоты. У мяне аж ногі падкасіліся, бо думаў я, што можа якіх каля 100 зл. будзе, а тут зусім нешта іншае!..

Рабіць нечага, іду ды сумую, і якраз спатыкаю свайго знаёмага... Разгаварыліся гэта мы, а ён радзіць мне да касіра і дазнацца колькі брокер для мяне атрымаў грошай. Я гэтак і зрабіў. Касір паглядзеў і сказаў, што мне належыцца 64 зл. Зацікавіла гэта мяне, дык я ўзяўшы выпіску колькі фэст-мэтраў і якога дрэва я вырабіў і напрасіў чалавека зрабіць мне рахунак і тут ізноў выясьвілася, што і касір ашукаў мяне на 10 злотых. Я да яго... Што-ж гавора гэта ён мне—памылка!..

Я да брокера... І брокер тлумачыцца памылкаю. Кажэ, аддам іншым разам.

Але-ж іншым разам не прышлося атрымоўваць ад іх грошы, бо брокер залічыў мяне бандытам, бунтаўшчыком і аддаліў ад працы.

Пашоў я шукаць другога прамыслоўца, але ўжо болей не дзіўлюся, чаму яны багацеюць, бо даведваюся і праканаўся, што ў гэтым ім вельмі многа памагае наша малапісьменнасць. Карыстаючы з гэтага, яны як могуць вызыскаваюць нас.

Пакрыўджаны.

Забаўная школа.

(Дзісьненшчына).

У в. Каралева, Гермавіцкай вол. існуе першы год польская школа, якая адчынілася „дзякаваць“ стараньню солтыса, які ўвесь час дамагаўся гэтай школы.

У сьнежні месяцы лет. году прывёз солтыс вучыцельку і захваліў, што надта добрая, што будзе для нашых дзетак як матка.

Бацькі і дзеці былі вельмі здаволеныя гэтым, дык і хутка распачалося вучэньне.

Але калі пачулі яе гутарку, дык усе назвалі солтыса здраднікам, бо дамагаўся школы, хваліў вучыцельку, але што з яе толк, калі яна галілейка і пабеларуску ані слова.

Дзяцей праваслаўных і старавераў пачала вучыць пад прымусам польскія малітвы, а хто не хацеў вучыцца, дык таго карае...

Кажэ, што малітвы трэба вучыцца ў польскай мове, бо будзе вам гонар, тагды як вырасьце, а цяпер вучыцца ўсёроўна...

Але-ж чаму для яе (вучыцелькі) не ўсёроўна? Няхай-бы пабеларуску вучыла!.. Вучыць выразаць з паперы галуба або вакно ці яблык, вылепіць з гліны пеўня і інш. Вучыць пяць песенькі, ну прабавіцца якія даўе гадзіны і дамоў.

А тымчасам чытаньня, пісаньня і рахаваньня, як галаўнейшага, што павінна даваць школа вучню, дык вучыць мала, бо няма часу, які ўходзіць на польскія модлы, на лепку пеўняў, выразку папярных галубоў і... песенькі.

Ведама, усё гэта ніякае карысьці не дае дзецям, а наадварот на т калечыць іх, бо польскага яны не навучацца, а толькі затуманяцца іх маладыя галоўкі.

Цяпер сяляне радныя былі-б каб солтыс алвёз гэтую вучыцельку туды, дае ўзяў, але-ж цяжка, бо заўсёды лягчэй нажыць хваробу, як пазбавіцца ад яе.

Янка Закінуты.

НАШАЯ ПОШТА.

Дзеля неаплаты падпіскі ад 1-га чэрвеня спыняем высылку газеты наступным грамад. Коўлю С., Якоўчыку Д., Вайлацкай К., Карніловічу П., Лабару Т., Жыжу Я., Легуну Я., Капітанчыку Н., Гайдзе С., Новаграну М.

Яцкевічу, Жыбку, Чурмы О., Ушкевічу, Таяновічу, Самаяловічу Ц. — друкі паслалі.

Максіму Салодкаму: Вашай карэспандэнцыі ня варта зьмяшчаць. Проді непажаданных асоб трэба знайсці лекарства ў форме новых выбараў.

Анісковічу: Вашыя карэспандэнцыі разгледзім. Курсы для дарослых зьяўляюцца даступнымі толькі для віленскіх жыхараў.

Жыбку: Квіжкі і календары можна выпісаць толькі з кнігарні (Вільня, Завальная 7, Беларускае Кнігарня „Пагоня“) за грошы.

У справе неаддаваньня газеты падайце жалабу ў Дырэкцыю Пошты.

Буку: З білетам можаце наступіць так, як самі ўважаеце за лепшае. Можаце таксама яго зьнішчыць.

Голка і Т. Жылка: Матэр'ялы атрымалі памагчымаьці зьмесьцім.

Сапоцьку: Заявы былі атрыманы. Упісное пісьмо каштуе 50 гр., а звычайнае 20 гр. Некаторыя Вашыя лісты прыходзілі ўпіснымі па 50 гр., а апошнія прышло звычайным за 20 гр. На паштовыя маркі можа прышлём каля 1-га.

Белюку Я.: Газету будзем пасылаць, толькі пасля жніва павінны прыслаць падпіску.

Банкевічу, Жогліку Я., Самаяловічу і Пілецкаму — пробны нумар пасылаем.

Дасталі ад:

Каруноса Янкі, Лейшыка Паўлы, Шэйбака Янкі, Протасэвіча Уладзіміра, Галубовіча К., Сабініча І., Малей В. — па 2 зл.

Мурашкі Аляксея, Рамэйкі Міхася—па 1 зл. Усім новым падпішчыкам газету пасылаем.

Куток сьмеху і сатыры.

Спрытная.

— Што татка зрабіў? Гэткае фруктовае дрэва выцяў на спаленьне.

— Але-ж супакойся, то-ж была сухая сьліўка.

— Ну, дык што? Яна-б радзіла сушаныя сьліўкі, якія я вельмі люблю.

Фабрычны склад турбінаў, машынаў і млынскіх каменяў

ФАБРЫНІ Г. КУЛІК У ЛЮБЛІНЕ

рэпрэзэнтант тэхнік

Ст. Стобэрскі і С-ка

Кантора і склад: Вільня, Міцкевіча 9.

Будова і перабудова машынаў. СПЭЦЫЯЛЬНЫЯ ТЭХНІЧНЫЯ ПАРАДЫ. Праекты, падлічэньні, пляны. Спецыяльныя ўладжэньні „Капярняў“.

Заступніцтва фірмы БРАТЫ БЮГЛЕР Узвіль (Швайцарыя)

МЛЫНСКІЯ МАШЫНЫ.

Заступніцтва фірмы інж. Г. КІНДТ, Радом ВОДНЫЯ ТУРБІНЫ.

Машыны, што ёсьць на складзе: ВАЛЬЦАВЫЯ ПАСТАВЫ АДЗІНОЧНЫЯ І ПАДВОЙНЫЯ, АЎТОМАТЫЧНЫЯ ПЭРЛЯКІ „MARS“, КАМЕНЬНІ ШТУЧНЫЯ І ФРАНЦУСКІЯ, МАШЫНЫ ДЛЯ АЧЫСТКІ ЗЯРНЯ, МАШЫНЫ ШМЭРГЛЭВЫЯ І ШЧОТКАВЫЯ, АСПІРАТОРЫ, АРФЫ „TRUIEURY“, ПЛАСКІЯ СІТЫ „PLANZICHTRY“ ВІСЯЧЫЯ І СТАЯЧЫЯ, МАШЫНЫ ГРЫЗІКОВЫЯ „REFORMY“.

Дастаўляем: ГАЗАВЫЯ І СПАЛНОВЫЯ МАТОРЫ, ШВАЙЦАРСКУЮ СЕТКУ НА СІТКІ.

Фірма даець бясплатна ўсялякія парады ў справе будовы млыноў, уладжаваньня грэбляў і інш.

Адрэс: Wilno, ul. Mickiewicza Nr. 9, ST. STOBERSKI i S-KA.